

Uczelnia	Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie
Kierunek studiów	Pedagogika
Zakres studiów	Pedagogika przedszkolna z wczesnoszkolną z terapią pedagogiczną (nauczycielska)
Poziom studiów	II stopień
Profil studiów	ogólnoakademicki
PROGRAM STUDENCKICH PRAKTYK ZAWODOWYCH	
Podstawa prawna odbywania praktyki	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668, ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 poz. 131.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189 ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze z.) • Zarządzenie nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu zawodowych praktyk studenckich Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie. 	
Rodzaj i czas trwania (liczba tygodni i godzin) oraz semestr studiów	
<p>Praktykom przydzielone jest 11 punktów ECTS (przypisanych do IV semestru). Praktyki studenckie mogą się odbywać w okresie wakacji lub w trakcie roku akademickiego. Całość praktyki w wymiarze 330 godz. dla studentów bez zakresu nauczycielskiego lub 210 godz. dla studentów zakresu nauczycielskiego musi być zrealizowana i zaliczona przed końcem semestru, którego program przewiduje jej wykonanie.</p> <p>Odbywanie praktyk nie może kolidować z innymi zajęciami w toku studiów, a student nie może powoływać się na odbywanie praktyk jako na okoliczność usprawiedliwiającą niewykonywanie jakichkolwiek innych obowiązków studenta.</p> <p>Kształcenie nauczycielskie w szkołach wyższych ma charakter modułowy. Oznacza to, że jest realizowane w ramach odpowiednich modułów, zgodnie z przypisanymi im komponentami o określonym wymiarze godzin. Kształcenie na studiach obejmujące przygotowanie studenta do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć) wymaga obowiązkowego zrealizowania trzech modułów (1-3):</p> <p>Moduł 1. Merytoryczne przygotowanie do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć).</p> <p>Moduł 2. Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.</p> <p>Moduł 3. Przygotowanie w zakresie dydaktycznym.</p> <p>W przypadku edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej i przygotowanie do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć), traktuje się łącznie. Oznacza to, że zakres merytoryczny, przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i dydaktycznym obejmuje całość edukacji</p>	

elementarnej.

Z wyjątkiem Modułu 1. (stanowiącego przygotowanie merytoryczne studenta zgodne z opisem efektów kształcenia na kierunku studiów), każdorazowo jeden z wymaganych komponentów Modułu 2, 3, 4 i 5. stanowi **praktyka pedagogiczna, która jest bardzo ściśle powiązana z modułem zarówno treściowo, jak i czasowo.**

Kształcenie w zakresie Modułu 4 - **Przygotowanie do nauczania kolejnego przedmiotu (prowadzenia zajęć)** jest podejmowane przez studentów lub absolwentów studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, którzy zamierzają uzyskać przygotowanie do nauczania więcej niż jednego przedmiotu (prowadzenia zajęć np. terapii pedagogicznej, zajęć wyrównawczych czy zajęć socjoterapeutycznych).

Kształcenie na studiach obejmuje również przygotowanie studenta do pracy z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych, które wymaga zrealizowania zajęć z Modułu 5.

Łączny czas trwania praktyk zawodowych w ciągu dwóch lat studiów wynosi:

- **330 godz. dla absolwentów studiów I lub II stopnia bez zakresu nauczycielskiego,**
- **210 godz. dla absolwentów studiów I lub II stopnia ze zakresem nauczycielskim (praktyka z 4-go i 5-go modułu oraz tzw. praktyka przypominająca).**

Miejsce odbywania

(rodzaj instytucji, działu/działów, w których będą odbywać się praktyki)

przedszkola, kluby przedszkolne, punkty przedszkolne, klasy 0, I-III szkół podstawowych (głównie z klasami integracyjnymi), poradnie psychologiczno-pedagogiczne, gabinety terapii pedagogicznej, świetlice środowiskowe, kluby osiedlowe z programem socjoterapeutycznym itp.

Cele

(z podziałem na obszary np. wiedza teoretyczna / umiejętności praktyczne / kompetencje społeczne)

Cele ogólne:

Celem zawodowych praktyk studenckich jest:

Poszerzenie wiedzy i umiejętności praktycznych zdobytych na studiach oraz kształtowanie kompetencji właściwych dla określonego zakresu studiów; zapoznanie studenta ze specyfiką środowiska zawodowego; kształtowanie konkretnych umiejętności zawodowych związanych bezpośrednio

z miejscem odbywania praktyki; poznanie funkcjonowania struktury organizacyjnej, zasad organizacji pracy i podziału kompetencji, procedur, procesu planowania pracy, kontroli; kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się w organizacji; doskonalenie umiejętności organizacji pracy własnej, pracy zespołowej, efektywnego zarządzania czasem, sumienności, odpowiedzialności za powierzone zadania; doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem obcym w sytuacjach zawodowych; wieloaspektowe zapoznanie się z profilem działania podmiotu przyjmującego studenta na praktykę, poznanie specyfiki pracy na różnych stanowiskach pracy; pogłębienie wiedzy, umiejętności praktycznych i zdobycie doświadczeń pomocnych przy wyborze drogi zawodowej; zebranie doświadczeń i materiałów, które można wykorzystać przy pisaniu pracy dyplomowej.

W obszarze wiedzy teoretycznej uznano, że praktyki zawodowe wypełniają dwa efekty uczenia się:

K2A_W12

ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego

K2A_W13	posiada pogłębioną wiedzę w wybranym zakresie studiów
---------	---

W obszarze umiejętności praktycznych uznano, że praktyki zawodowe wypełniają trzy efekty uczenia się:

K2A_U03	potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik informacyjno-komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pedagogiki, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych
K2A_U10	potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej działalności pedagogicznej sposób postępowania, potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych
K2A_U13	posiada pogłębione umiejętności w wybranym zakresie studiów

W obszarze kompetencji społecznych uznano, że praktyki zawodowe wypełniają trzy efekty uczenia się:

K2A_K01	potrafi krytycznie ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych
K2A_K04	utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogicznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego
K2A_K08	posiada pogłębione kompetencje społeczne w wybranym zakresie studiów

W komponencie 3 *Modułu 2.*, w ramach **30** godz. następuje **kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych** studenta poprzez 4 rodzaje aktywności:

- Zapoznanie się ze specyfiką przedszkola, szkoły, placówki, w której praktyka opiekuńczo-wychowawcza jest odbywana,
- Obserwowanie aktywności, interakcji, procesów, czynności, dynamiki, działań dzieci, dorosłych, grup, tam gdzie praktyka jest odbywana,
- Współdziałanie z opiekunem praktyk w sprawowaniu opieki, nadzoru, działaniach i prowadzeniu zajęć wychowawczych, a także podejmowaniu działań na rzecz uczniów,
- Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w tym samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych i sprawowanie opieki nad grupą, także poza terenem przedszkola lub szkoły.

W komponencie 3 *Modułu 3.*, w ramach **120** godz. następuje **kształtowanie kompetencji dydaktycznych** studenta poprzez 7 rodzajów aktywności:

- Zapoznanie się ze specyfiką przedszkola, szkoły, w której praktyka dydaktyczna jest odbywana,
- Obserwowanie m.in. czynności i działań opiekuna praktyk, toku metodycznego zajęć/lekcji, interakcji, procesów, sposobów aktywizowania i dyscyplinowania, oceniania, zadawania i kontrolowania pracy domowej, funkcjonowania poszczególnych dzieci/uczniów,

z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

- Współdziałanie z opiekunem praktyk m.in. w planowaniu, prowadzeniu zajęć, organizowaniu pracy w grupach, przygotowaniu pomocy dydaktycznych, kontrolowaniu i ocenianiu uczniów, podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- Pełnienie roli nauczyciela, w tym planowanie zajęć/lekcji, organizowanie i prowadzenie zajęć w oparciu o samodzielnie opracowane scenariusze, podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami oraz specjalistami pracującymi z dziećmi/uczniami,
- Poznawanie środowiska edukacyjnego i stylów kierowania klasą a także procesami integracji klasy szkolnej przy jednoczesnym utrzymywaniu ładu i dyscypliny wśród uczniów – wychowanków,
- Zapoznanie się z głównymi celami edukacji włączającej, indywidualizacją nauczania oraz rozpoznawania potrzeb i wskazywanie na konieczność pomocy psychologiczno – pedagogicznej w klasie,
- Analizowane i interpretowanie zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych w toku odbywania praktyki.

W komponencie 3 *Modułu 4.*, w ramach 60 godz. następuje **kształtowanie kompetencji dydaktycznych studenta** do nauczania drugiego przedmiotu lub prowadzenie zajęć wyrównawczych, terapeutycznych, socjoterapeutycznych itp..

W komponencie 3 *Modułu 5.*, w ramach 120 godz. następuje kształtowanie kompetencji oraz umiejętności studenta (w wybranym zakresie) do rozpoznawania dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz samodzielne podejmowanie określonej działalności lub współpracy z pedagogiem szkolnym (ewentualnie z poradnią pedagogiczno – psychologiczną) a także kształtowanie umiejętności określania fazy i efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych w różnych instytucjach prewencyjnych, kontroli społecznej, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych zarówno o charakterze zamkniętym jak i w środowisku otwartym .

Harmonogram i program praktyk dla zakresu „Pedagogika przedszkolna z wczesnoszkolną z terapią pedagogiczną” (z zadaniami i obowiązkami praktykanta)

Studenci studiów II stopnia Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide de Gasperi w Józefowie na kierunku „pedagogika” w zakresie: **pedagogika przedszkolna z wczesnoszkolną z terapią pedagogiczną** realizują obowiązkowe praktyki pedagogiczne wg następujących zasad:

Studenci będący absolwentami studiów I lub II stopnia bez zakresu nauczycielskiego (330 godzin)

Praktyka obserwacyjna	30 godzin , na co składa się: – 10 godz. obserwacji w przedszkolu, – 10 godzin obserwacji w szkole podstawowej w klasach I – III, – 5 godzin obserwacji zajęć w świetlicy, w szkole podstawowej, – 5 godzin obserwacji pracy pedagoga albo psychologa szkolnego, albo logopedy, albo zajęć korekcyjno-kompensacyjne.	rok I lub II
Praktyka przedmiotowo – metodyczna	120 godzin , które obejmują: – 40 godzin praktyk w przedszkolu, – 40 godzin w szkole podstawowej,	rok I lub II

	<ul style="list-style-type: none"> - 40 godzin własnej aktywności studenta. <p>Na 40 godzin praktyk (x2) składa się odpowiednio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 godzin obserwacji zajęć/lekcji, - 20 godzin samodzielne przeprowadzenie zajęć/lekcji, - 10 godzin współpracy z pedagogiem/psychologiem, - 5 godzin praktyk, poświęconych na realizację dodatkowych zadań wynikających z potrzeb placówki (np. udział w szkolnych lub przedszkolnych imprezach, zebraniach z rodzicami, w radzie pedagogicznej itp.), <p>Na 40 godzin praktyk (praca własna studenta) składa się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział lub organizacja dodatkowych zajęć dla dzieci np. półkolonie, pikniki, wolontariat itp., - przeprowadzenie badań do pracy licencjackiej, obserwacja ucznia, którego diagnozę opracuje praktykant itp., - możliwa jest też współpraca z instytucjami związanymi z placówką. 	
<p>Praktyka przedmiotowo – metodyczna realizowana w placówkach oświatowych, świetlicach socjoterapeutycznych i poradniach psychologiczno – pedagogicznych w zakresie terapii pedagogicznej</p>	<p>Obejmuje łącznie 180 godzin (moduł 4. - 60 godzin, moduł 5. – 120 godzin) praktyk w poradni psychologiczno - pedagogicznej, gabinetach terapeutycznych lub świetlicach socjoterapeutycznych.</p> <p>W czasie 180 godzin praktyk student powinien zrealizować:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 50 godzin współuczestniczenia z pracownikami poradni psychologiczno – pedagogicznej w prowadzeniu badań uczniów, - 40 godzin aktywnego posługiwania się określonymi (dopuszczonymi do powszechnego użytku) narzędziami diagnostyki pedagogicznej), - 30 godzin obserwacji zajęć korekcyjno- kompensacyjnych, - 30 godzin obserwacji zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, - 30 godzin samodzielnie prowadzonych zajęć korekcyjno – kompensacyjnych lub dydaktyczno – wychowawczych. 	<p>rok I lub II</p>
<p><u>Studenci będący absolwentami studiów I lub II stopnia w zakresie nauczycielskim (210 godzin)</u></p>		
<p>Praktyka przedmiotowo – metodyczna realizowana w placówkach oświatowych („przypominająca”)</p>	<p>Obejmuje łącznie 30 godzin: 15 godzin praktyk w przedszkolu (I rok) i 15 godzin praktyk w szkole (II rok) – w kolejności wyżej wymienionej</p> <p>W czasie 15 godzin praktyk student powinien zrealizować w każdej placówce :</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 godzin samodzielne przeprowadzenie zajęć/lekcji, - 5 godzin poświęconych na <ul style="list-style-type: none"> • udział lub organizację dodatkowych zajęć dla dzieci np. półkolonie, pikniki, wolontariat itp., • przeprowadzenie badań do pracy magisterskiej, obserwacja ucznia, którego diagnozę opracuje praktykant itp., • samokształcenie i doskonalenie warsztatu nauczyciela (udział w szkoleniach, konferencjach itp.). 	<p>rok I lub II</p>
<p>Praktyka</p>	<p>Obejmuje łącznie 180 godzin (moduł 4. - 60 godzin,</p>	<p>rok I</p>

<p>przedmiotowo – metodyczna realizowana w placówkach oświatowych, świetlicach socjoterapeutycznych i poradniach psychologiczno – pedagogicznych w zakresie terapii pedagogicznej</p>	<p>moduł 5. – 120 godzin) praktyk w poradni psychologiczno - pedagogicznej, gabinetach terapeutycznych lub świetlicach socjoterapeutycznych oraz w placówce oświatowej w celu samodzielnego obserwacji i samodzielnego prowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych lub dydaktyczno- wyrównawczych. W czasie 180 godzin praktyk student powinien zrealizować: – 50 godzin współuczestniczenia z pracownikami poradni psychologiczno – pedagogicznej w prowadzeniu badań uczniów, – 40 godzin aktywnego posługiwania się określonymi (dopuszczonymi do powszechnego użytku) narzędziami diagnostyki pedagogicznej), – 30 godzin obserwacji zajęć korekcyjno- kompensacyjnych, – 30 godzin obserwacji zajęć dydaktyczno- wyrównawczych, – 30 godzin samodzielnie prowadzonych zajęć korekcyjno – kompensacyjnych lub dydaktyczno – wychowawczych.</p>	<p>lub II</p>
---	--	----------------------

Podstawa i warunki zaliczenia praktyki

- Praktyki studenckie odbywają się w warunkach umożliwiających bezpośrednio wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studentów.
- Praktyki mogą odbywać się w formie:
- zorganizowanej przez Uczelnię – student korzysta z przygotowanej przez Uczelnię oferty praktyk wynikającej z zawartych umów;
- zorganizowanej indywidualnie – student samodzielnie organizuje praktykę i inicjuje podpisanie porozumienia z Instytucją, a Uczelnia sprawuje nadzór merytoryczny i organizacyjny nad przebiegiem praktyki;
- zatrudnienia na stanowisku zgodnym z wymaganiami programu praktyk na podstawie umowy o pracę, stosunku służbowego lub umowy cywilnoprawnej;
- stażu lub wolontariatu, jeżeli ich charakter jest zgodny z wymaganiami programu praktyk;
- prowadzenia działalności o charakterze zgodnym z wymaganiami programu praktyk.
- W przypadku kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, praktyki studenckie mogą być realizowane również w formie uczestnictwa w pracach badawczych, w tym w zajęciach laboratoryjnych lub terenowych, wyjazdach dydaktycznych, obozach naukowych lub naukowo-technicznych.

Warunkiem zaliczenia praktyki jest:

- odbycie praktyki w ustalonym terminie;
- wykonanie zadań przewidzianych w programie praktyki;
- przedłożenie dokumentów potwierdzających odbycie praktyki:
  - wskazanych w Zarządzeniu Nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku dokumentów z przebiegu praktyki, w postaci Dzienniczka praktyk opatrzonego pieczęcią Instytucji i podpisane przez przedstawiciela Instytucji, w tym zaświadczenia o odbyciu praktyki (Załącznik A), a także innych dokumentów: ocen końcowych zaliczenia praktyk pedagogicznych - dla każdego etapu praktyk (Załączniki B i C), 10 wypełnionych arkuszy obserwacji z obserwowanych zajęć oraz różnych form pracy z dzieckiem (Załącznik D), 5 konspektów z przeprowadzonych zajęć zaakceptowanych przez opiekuna praktyk w

placówce (załącznik E1), sprawozdania studenta ze studenckiej praktyki zawodowej (Załącznik G), oraz innych materiałów opracowanych podczas praktyki (np. przygotowane pomoce dydaktyczne, zdjęcia dokumentujące realizację zajęć i efekty pracy, wykaz przeczytanej literatury, wykaz aktów prawnych, z którymi student się zapoznał itp. – w przypadku studentów odbywających praktyki w formie zorganizowanej przez Uczelnię lub indywidualnie

- wskazanych w Zarządzeniu Nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku dokumentów potwierdzających okres aktywności zawodowej i informacje o jej charakterze, stanowisku, szczegółowym zakresie czynności pozwalające na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się ujętych w programie praktyk, oraz oświadczenie o odbyciu praktyki zgodnej z profilem, zakresem i kierunkiem studiów i opinia o przebiegu zatrudnienia, wolontariatu lub stażu lub oświadczenie o odbyciu praktyki i dokument potwierdzający prowadzenie działalności przez studenta – w przypadku studentów prowadzących działalność zgodną z profilem, zakresem i kierunkiem studiów

- akceptacja sprawozdania przez Uczelnianego Opiekuna Praktyk Studenckich.
- Decyzję o zaliczeniu praktyki studenckiej podejmuje Prorektor ds. Kształcenia w porozumieniu z Uczelnianym Opiekunem Praktyk Studenckich.
- Wpisu o zaliczeniu praktyki do protokołu dokonuje Prorektor ds. Kształcenia.
- Wpisu o zaliczeniu praktyki dokonuje się raz lub dwa razy w toku studiów – zgodnie z programem studiów dla danego kierunku studiów, po okazaniu dokumentów poświadczających odbycie praktyk, w terminie do 3 miesięcy od osiągnięcia przez studenta łącznego wymaganego programem studiów wymiaru praktyk.
- Praktykom studenckim przypisuje się punkty ECTS.
- Informacja o miejscu i czasie trwania praktyki odnotowywana jest w suplemencie do dyplomu.
- Praktyka studencka musi być zrealizowana i zaliczona przed końcem roku, w którym plan studiów i program praktyk przewidują jej wykonanie.

Regulacje dotyczące niezaliczenia praktyk i odwołania z praktyk

- Na żądanie Instytucji, w której student odbywa praktykę, Uczelnię może odwołać studenta z praktyki, jeśli naruszy on przepisy obowiązujące w tym zakładzie.
- Uczelnię ma prawo zakończyć odbywanie praktyki przez studenta przed terminem, gdy:
  - a) student naruszy dyscyplinę lub porządek przyjęte w Instytucji;
  - b) zachowanie studenta nie jest stosowne do charakteru Instytucji;
  - c) instytucja nie dopuści studenta do odbywania praktyki;
  - d) student nie ubezpieczył się do następstw nieszczęśliwych wypadków w wymaganym zakresie.
- Przerwanie odbywania praktyki jest równoznaczne z uznaniem, że student nie odbył praktyki.
- Niezaliczenie praktyki jest jednoznaczne z koniecznością jej powtórzenia i niezaliczeniem roku studiów.

Uczelnia	Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie
Kierunek studiów	Pedagogika
Zakres studiów	Pedagogika resocjalizacyjna z kuratelą sądową
Poziom studiów	II stopień
Profil studiów	ogólnoakademicki
PROGRAM STUDENCKICH PRAKTYK ZAWODOWYCH	
Podstawa prawna odbywania praktyki	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668, ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 poz. 131.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189 ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze z.) • Zarządzenie nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu zawodowych praktyk studenckich Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie. 	
Rodzaj i czas trwania (liczba tygodni i godzin) oraz semestr studiów	
<p>Praktykom przydzielone jest 11 punktów ECTS (przypisanych do IV semestru). Praktyki studenckie mogą się odbywać w okresie wakacji lub w trakcie roku akademickiego. Całość praktyki w wymiarze 330 godz. musi być zrealizowana i zaliczona przed końcem semestru, którego program przewiduje jej wykonanie.</p> <p>Odbywanie praktyk nie może kolidować z innymi zajęciami w toku studiów, a student nie może powoływać się na odbywanie praktyk jako na okoliczność usprawiedliwiającą niewykonywanie jakichkolwiek innych obowiązków studenta.</p> <p>Kształcenie w zakresie Pedagogika resocjalizacyjna z kuratelą sądową obejmujące przygotowanie studenta do pracy z młodzieżą trudną oraz dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych.</p> <p>Łączny czas trwania praktyk zawodowych w ciągu dwóch lat studiów wynosi 330 godz.</p>	
Miejsce odbywania (rodzaj instytucji, działu/działów, w których będą odbywać się praktyki)	
<p>Placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz resocjalizacyjne, a szczególnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – areszty śledcze, – domy pomocy społecznej dla dzieci i dorosłych, – kluby dziecięce, – ośrodki kuratorów społecznych i kuratorów sądowych, – młodzieżowe ośrodki socjoterapii, 	

- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- ogniska wychowawcze,
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność opiekuńczą, resocjalizującą i wychowawczą,
- ośrodki pomocy dziecku i rodzinie,
- ośrodki wsparcia społecznego i zagrożeń rozwojowych,
- u pedagoga szkolnego w placówce oświatowej,
- placówki diagnostyczne i resocjalizacyjne,
- placówki wsparcia dziennego - świetlice i kluby środowiskowe,
- placówki wspierające rodzinę dysfunkcyjną w środowisku lokalnym,
- pogotowia opiekuńcze,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania,
- szkoły specjalne,
- świetlice i kluby środowiskowe działające na rzecz dzieci niedostosowanych społecznie,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- zakłady karne i poprawcze,
- sądy różnego szczebla,
- policja,
- ośrodki dla osób uzależnionych (np. MONAR) i poradnie uzależnień,
- placówki, kluby, stowarzyszenia prowadzące terapię uzależnień,
- instytucje edukacyjne, prewencyjne, prowadzących działalność profilaktyczną,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze (m.in. domy dziecka, rodzinne domy dziecka, rodziny zastępcze, ośrodki adopcyjne, świetlice, placówki wsparcia dziennego, MOPS-y pod kontrolą pracownika socjalnego lub asystenta rodzinnego).

Cele

(z podziałem na obszary np. wiedza teoretyczna / umiejętności praktyczne / kompetencje społeczne)

Cele ogólne:

Celem zawodowych praktyk studenckich jest:

Poszerzenie wiedzy i umiejętności praktycznych zdobytych na studiach oraz kształtowanie kompetencji właściwych dla określonym zakresie studiów; zapoznanie studenta ze specyfiką środowiska zawodowego; kształtowanie konkretnych umiejętności zawodowych związanych bezpośrednio z miejscem odbywania praktyki; poznanie funkcjonowania struktury organizacyjnej, zasad organizacji pracy i podziału kompetencji, procedur, procesu planowania pracy, kontroli; kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się w organizacji; doskonalenie umiejętności organizacji pracy własnej, pracy zespołowej, efektywnego zarządzania czasem, sumienności, odpowiedzialności za powierzone zadania; doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem obcym w sytuacjach zawodowych; wieloaspektowe zapoznanie się z profilem działania podmiotu przyjmującego studenta na praktykę, poznanie specyfiki pracy na różnych stanowiskach pracy; pogłębienie wiedzy, umiejętności praktycznych i zdobycie doświadczeń pomocnych przy wyborze drogi zawodowej; zebranie doświadczeń i materiałów, które można wykorzystać przy pisaniu pracy dyplomowej.

W obszarze wiedzy teoretycznej uznano, że praktyki zawodowe wypełniają dwa efekty uczenia się:

K2A_W12	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego
K2A_W13	posiada pogłębioną wiedzę w wybranym zakresie studiów

W obszarze umiejętności praktycznych uznano, że praktyki zawodowe wypełniają trzy efekty uczenia się:

K2A_U03	potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik informacyjno-komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pedagogiki, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych
K2A_U10	potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej działalności pedagogicznej sposób postępowania, potrafi dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych
K2A_U13	posiada pogłębione umiejętności w wybranym zakresie studiów

W obszarze kompetencji społecznych uznano, że praktyki zawodowe wypełniają trzy efekty uczenia się:

K2A_K01	potrafi krytycznie ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych
K2A_K04	utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogicznej, odznacza się rozwagą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego
K2A_K08	posiada pogłębione kompetencje społeczne w wybranym zakresie studiów

Praktyka dla zakresu „Resocjalizacja z kuratelą sądową” ma charakter obserwacyjny (asystencki) co oznacza prowadzenie przez studenta obserwacji całokształtu działalności placówki, z możliwością podejmowania zadań i czynności pod nadzorem opiekuna praktyk oraz z udziałem kuratora sądowego, asystenta rodziny, wychowawcy lub nauczyciela.

Głównym zadaniem jest umożliwienie studentowi kontaktu z bezpośrednim środowiskiem przyszłej pracy, w tym praktyczne poznanie systemu opieki, wychowania i terapii osób niedostosowanych społecznie, zarówno dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych; poszerzenie wiadomości o przyczynach i skutkach przestępczości, nabycie praktycznych umiejętności z zakresu metodyki pracy resocjalizacyjnej, profilaktyki i reedukacji ze szczególnym uwzględnieniem pracy społecznej lub zawodowego kuratora sądowego.

W trakcie trwania praktyk student powinien zrealizować następujące cele:

- poznać organizację (w tym: szczególnie procesu wychowawczego, resocjalizacyjnego i kuratorskiego) pracy różnych typów placówek, w których student po ukończeniu studiów może znaleźć zatrudnienie;
- nabywać i doskonalić umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce (w tym: realizacji wychowawczych, resocjalizacyjnych i kuratorskich zadań placówki);
- kształtować umiejętności rozpoznania indywidualnych i grupowych potrzeb oraz oczekiwań

- uczniów lub wychowanków ośrodków resocjalizacyjnych (w tym: doskonalenie umiejętności diagnozowania i rozwiązywania problemów wychowawczych, resocjalizacyjnych i kuratorskich);
- nabywać i doskonalenie umiejętności planowania (projektowania), prowadzenia i dokumentowania zajęć wychowawczych, resocjalizacyjnych oraz prowadzenia pracy kuratorskiej;
- nabywać umiejętności refleksyjnej analizy oraz twórczej krytyki pracy wychowawcy, uczniów i wychowanków podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów.

Praktyka w ośrodkach opiekuńczo – wychowawczych i resocjalizacyjnych służy zorientowaniu studenta w specyfice pracy wychowawczej, resocjalizacyjnej w tym kurateli sądowej. Ma na celu dostarczenie doświadczeń pedagogicznych, zapoznanie z metodami i formami pracy w w/w instytucjach. Istotnym celem praktyki jest również pomoc studentom w procesie samookreślenia zawodowego. W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji pomagania, resocjalizowania, wsparcia i aktywizowania podopiecznych.

Program przewiduje godziny przeznaczone na współpracę z pedagogiem, psychologiem, socjoterapeutą zatrudnionym w placówce oraz na współpracę z rodzicami i lokalnym środowiskiem społecznym. Szczególne miejsce zajmuje w programie praktyk kontakt i współpraca z kuratorem sądowym. Program praktyk obejmuje zapoznanie studenta z całokształtem działalności wybranej placówki (instytucji), w tym jej formalno-prawnych podstaw funkcjonowania.

W zależności od rodzaju placówki program przewiduje zdobycie umiejętności z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej:

- przygotowania do stawiania diagnozy i prognozy pedagogicznej, dotyczącej problematyki wychowawczej i diagnozy resocjalizacyjnej i podejmowanej przez placówkę, w której jest odbywana praktyka,
- rozwiązywania bieżących problemów resocjalizacyjnych w instytucjach opiekuńczo - wychowawczych, placówkach resocjalizacyjnych, zakładach karnych, poprawczych, placówkach Caritasu i w środowisku lokalnym,
- przygotowanie do pełnienia funkcji kuratora sądowego, dla nieletnich i dla dorosłych,
- zapoznanie się z charakterem pracy w środowisku placówki karnej,
- zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą pracy placówki oraz różnymi formami i metodami pracy wychowawczej, resocjalizacyjnej i kuratorskiej,
- organizowania i prowadzenia pracy profilaktycznej opartej na nowoczesnych metodach i formach działania,
- wspierania jednostki, rodziny i środowisk w działaniach profilaktycznych związanych z leczeniem uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Harmonogram i program praktyk dla zakresu „Pedagogika resocjalizacyjna z kuratelą sądową” - zadania i obowiązki praktykanta

Studenci studiów II stopnia na kierunku „pedagogika” w zakresie: *pedagogika resocjalizacyjna z kuratelą sądową* realizują obowiązkowe praktyki pedagogiczne wg następujących zasad:

1. Zapoznanie ze specyfiką wybranej placówki oświatowo- wychowawczej lub resocjalizacyjnej:
  - poznanie całokształtu działalności wybranej placówki jako instytucji opiekuńczo – wychowawczej, realizowanych przez nią zadań wychowawczych, pomocowych, terapeutycznych, resocjalizacyjnych i innych,
  - zapoznanie z dokumentacją organizacyjną i planami pracy oraz działalności placówki,
  - zapoznanie z pracą wychowawców, terapeutów oraz zespołów problemowo – zadaniowych funkcjonujących w placówce.

<p>2. Obserwacja i analiza czynności podejmowanych przez wychowawcę w toku prowadzonych przez niego zajęć, stosowanych metod i formy pracy (zależnie od specyfiki placówki), procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupie, ich prawidłowości i zakłóceń, pojawiających się sytuacji problemowych oraz sposobów aktywizowania podopiecznych, udzielania im pomocy i wsparcia a także czynności resocjalizujących i dyscyplinujących wychowanków.</p> <p>W ośrodku kuratorskim obserwacja zachowań działalności kuratora ze szczególnym uwzględnieniem komunikacji i reagowania w stosunku do podopiecznego oraz w jego środowisku rodzinnym i rówieśniczym.</p> <p>3. Asystowanie opiekunowi, wychowawcy lub kuratorowi w wykonywanych czynnościach - student nabywa kompetencje i umiejętności związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - efektywną komunikacją interpersonalną, - pracą z procesach grupowych w sytuacji wspomagania, wsparcia, resocjalizacji, dyscyplinowania i innych, - diagnozowaniem i weryfikowaniem sytuacji społecznych, - pracą w sytuacjach konfliktowych występujących w środowisku podopiecznego, - aktywizowaniem procesów autopromocyjnych w grupie i w indywidualnych przypadkach, weryfikacją zachowań w sytuacjach wychowawczych lub resocjalizacyjnych. 		
<p>Praktyka obserwacyjna, asystencka</p>	<p>Praktyka 150 godzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 40 godz. - prawne, organizacyjne i finansowe podstawy funkcjonowania placówki - analiza podstaw prawnych, dokumentacji placówki oraz rozmowa z dyrektorem. Analiza programu wychowawczego placówki i dodatkowo programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Zebranie informacji na temat działań wychowawczych i profilaktycznych. - 30 godz. - zebranie informacji o działaniach placówki na rzecz dzieci/młodzieży potrzebującej pomocy (pomoc finansowa, rzeczowa, psychologiczno-pedagogiczna, inne formy pomocy - rola wychowawcy, pedagoga szkolnego, rady rodziców). - 30 godz. - możliwości rozwoju dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie, formy pomocy, stosunek nauczycieli i rówieśników do tych osób - rozmowy z psychologiem / pedagogiem, ewentualnie rodzicami/ nauczycielami). - 30 godz. - przeprowadzenie wywiadów z wychowawcą grupy, poznanie dokumentacji prowadzonej przez wychowawcę - arkuszy, dziennika, zeszytu uwag, itp.). Obserwacja i analizowanie działań wychowawcy wobec negatywnych zachowań dzieci/ uczniów. - 20 godz. - obserwacja w placówce zajęć prowadzonych dla dzieci i młodzieży. W tym obserwacja 2 godzin wychowawczych i 2 godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczyciela - opiekuna praktyki 	<p>rok I lub II</p>

	(pozostałych 16 godz. analiza celów i funkcji lekcji, stosowanych metod wychowawczych, atmosfery oraz relacji wychowawca-uczeń i uczeń-uczeń).	
Praktyka resocjalizacyjna	<p>90 godzin na co składa się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 godz. – obserwacja pracy wychowawcy - 30 godz. – asystowanie i wspólne prowadzenia zajęć - 20 godz. współpracy z pedagogiem, psychologiem lub socjoterapeutą - 20 godz. praktyk, poświęconych na realizację dodatkowych zadań wynikających z potrzeb placówki (itp. udział w: imprezach, zebraniach z rodzicami, w radzie pedagogicznej. Możliwa jest też współpraca z instytucjami związanymi z placówką, obserwacja ucznia, którego diagnozę opracuje praktykant, przeprowadzenie badań do pracy licencjackiej, itp.). 	rok I lub II
Praktyka z zakresu kurateli sądowej	<p>90 godzin na co składa się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 godz. - zapoznanie się ze strukturą Sądu Rejonowego i głównymi zadaniami Wydziału Rodzinnego i Nieletnich oraz Wydziału Karnego dla Dorosłych. - 15 godz. - zapoznanie się z problematyką pracy i zadaniami kuratorów zawodowych oraz społecznych w ramach poszczególnych wydziałów. - 10 godz. - analiza dokumentacji sądowej i najczęściej rozpatrywanych orzeczeń. Obserwacja prowadzenia rozmów dotyczących objęcia dozoru/nadzoru kurator zawodowy – dozorowany. - 15 godz. - przygotowanie pod nadzorem kuratora zawodowego dokumentacji: wywiad z rozpoczęcia dozoru, terminowej oceny funkcjonowania dozorowanego, zakończenia dozoru, kart czynności nadzoru/dozoru. - 15 godz. - analiza i ocena przypadku, podejmowanie decyzji dotyczących np. pomocy dozorowanemu, i współpracy z instytucjami wspomagającymi proces readaptacji społecznej. - 10 godz. - poświęconych na realizację dodatkowych zadań wynikających z potrzeb placówki (np. praca kuratora zawodowego w terenie. Możliwa jest też współpraca z instytucjami do działalności których należy troska o wychowanie i zapobieganie demoralizacji. - 15 godz. - przeprowadzenie badań do pracy licencjackiej, itp.). 	rok I lub II
Podstawa i warunki zaliczenia praktyki		
<ul style="list-style-type: none"> • Praktyki studenckie odbywają się w warunkach umożliwiających bezpośrednie wykonywanie 		

odpowiednich czynności praktycznych przez studentów.

- Praktyki mogą odbywać się w formie:
  - a) zorganizowanej przez Uczelnię – student korzysta z przygotowanej przez Uczelnię oferty praktyk wynikającej z zawartych umów;
  - b) zorganizowanej indywidualnie – student samodzielnie organizuje praktykę i inicjuje podpisanie porozumienia z Instytucją, a Uczelnia sprawuje nadzór merytoryczny i organizacyjny nad przebiegiem praktyki;
  - c) zatrudnienia na stanowisku zgodnym z wymaganiami programu praktyk na podstawie umowy o pracę, stosunku służbowego lub umowy cywilnoprawnej;
  - d) stażu lub wolontariatu, jeżeli ich charakter jest zgodny z wymaganiami programu praktyk;
  - e) prowadzenia działalności o charakterze zgodnym z wymaganiami programu praktyk.
- W przypadku kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, praktyki studenckie mogą być realizowane również w formie uczestnictwa w pracach badawczych, w tym w zajęciach laboratoryjnych lub terenowych, wyjazdach dydaktycznych, obozach naukowych lub naukowo-technicznych.

Warunkiem zaliczenia praktyki jest:

- a) odbycie praktyki w ustalonym terminie;
  - b) wykonanie zadań przewidzianych w programie praktyki;
  - c) przedłożenie dokumentów potwierdzających odbycie praktyki:
    - wskazanych w Zarządzeniu Nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku dokumentów z przebiegu praktyki, w postaci Dzienniczka praktyk opatrzonego pieczęcią Instytucji i podpisane przez przedstawiciela Instytucji, w tym zaświadczenia o odbyciu praktyki (Załącznik A), a także innych dokumentów: ocen końcowych zaliczenia praktyk pedagogicznych - dla każdego etapu praktyk (Załącznik F), sprawozdania studenta ze studenckiej praktyki zawodowej (Załącznik G), oraz innych materiałów opracowanych podczas praktyki (np. przygotowane obserwacje pracy kuratora), wykaz przeczytanej literatury, wykaz aktów prawnych, z którymi student się zapoznał itp. – w przypadku studentów odbywających praktyki w formie zorganizowanej przez Uczelnię lub indywidualnie
    - wskazanych w Zarządzeniu Nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku dokumentów potwierdzających okres aktywności zawodowej i informacje o jej charakterze, stanowisku, szczegółowym zakresie czynności pozwalające na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się ujętych w programie praktyk, oraz oświadczenie o odbyciu praktyki zgodnej z profilem, zakresem i kierunkiem studiów i opinia o przebiegu zatrudnienia, wolontariatu lub stażu lub oświadczenie o odbyciu praktyki i dokument potwierdzający prowadzenie działalności przez studenta – w przypadku studentów prowadzących działalność zgodną z profilem, zakresem i kierunkiem studiów
  - d) akceptacja sprawozdania przez Opiekuna Praktyk Studenckich.
- Decyzję o zaliczeniu praktyki studenckiej podejmuje Prorektor ds. Kształcenia w porozumieniu z Uczelnianym Opiekunem Praktyk Studenckich.
  - Wpisu o zaliczeniu praktyki do protokołu dokonuje Prorektor ds. Kształcenia.
  - Wpisu o zaliczeniu praktyki dokonuje się raz lub dwa razy w toku studiów – zgodnie z programem studiów dla danego kierunku studiów, po okazaniu dokumentów poświadczających odbycie praktyk, w terminie do 3 miesięcy od osiągnięcia przez studenta łącznego wymaganego programem studiów wymiaru praktyk.

- Praktykom studenckim przypisuje się punkty ECTS.
- Informacja o miejscu i czasie trwania praktyki odnotowywana jest w suplemencie do dyplomu.
- Praktyka studencka musi być zrealizowana i zaliczona przed końcem roku, w którym plan studiów i program praktyk przewidują jej wykonanie.

Regulacje dotyczące niezaliczenia praktyk i odwołania z praktyk

- Na żądanie Instytucji, w której student odbywa praktykę, Uczelnia może odwołać studenta z praktyki, jeśli naruszy on przepisy obowiązujące w tym zakładzie.
- Uczelnia ma prawo zakończyć odbywanie praktyki przez studenta przed terminem, gdy:
  - a) student naruszy dyscyplinę lub porządek przyjęte w Instytucji;
  - b) zachowanie studenta nie jest stosowne do charakteru Instytucji;
  - c) instytucja nie dopuści studenta do odbywania praktyki;
  - d) student nie ubezpieczył się do następstw nieszczęśliwych wypadków w wymaganym zakresie.
- Przerwanie odbywania praktyki jest równoznaczne z uznaniem, że student nie odbył praktyki.
- Niezaliczenie praktyki jest jednoznaczne z koniecznością jej powtórzenia i niezaliczeniem roku studiów.

Uczelnia	Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie
Kierunek studiów	Pedagogika
Zakres studiów	Pedagogika resocjalizacyjna z terapią pedagogiczną
Poziom studiów	II stopień
Profil studiów	ogólnoakademicki
PROGRAM STUDENCKICH PRAKTYK ZAWODOWYCH	
Podstawa prawna odbywania praktyki	
<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668, ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 poz. 131.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189 ze zm.) • Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze z.) • Zarządzenie nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu zawodowych praktyk studenckich Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie. 	
Rodzaj i czas trwania (liczba tygodni i godzin) oraz semestr studiów	
<p>Praktykom przydzielone jest 11 punktów ECTS (przypisanych do IV semestru). Praktyki studenckie mogą się odbywać w okresie wakacji lub w trakcie roku akademickiego. Całość praktyki w wymiarze 330 godz. musi być zrealizowana i zaliczona przed końcem semestru, którego program przewiduje jej wykonanie.</p> <p>Odbywanie praktyk nie może kolidować z innymi zajęciami w toku studiów, a student nie może powoływać się na odbywanie praktyk jako na okoliczność usprawiedliwiającą niewykonywanie jakichkolwiek innych obowiązków studenta.</p> <p>Łączny czas trwania praktyk zawodowych w ciągu dwóch lat studiów wynosi 330 godzin.</p>	
Miejsce odbywania (rodzaj instytucji, działu/działów, w których będą odbywać się praktyki)	
<p>Placówki resocjalizacyjne, profilaktyczno – wychowawcze oraz terapeutyczne (w tym oświatowe ośrodki wychowawcze), a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – instytucje edukacyjne, prewencyjne i prowadzące działalność profilaktyczną, – ośrodki terapeutyczne, – areszty śledcze, – zakłady poprawcze, – policyjne izby dziecka, – młodzieżowe ośrodki socjoterapii, – młodzieżowe ośrodki wychowawcze, – ogniska wychowawcze, 	

- organizacje pozarządowe prowadzące działalność opiekuńczą, resocjalizującą i wychowawczą,
- ośrodki wsparcia społecznego i zagrożeń rozwojowych,
- u pedagoga szkolnego w placówce oświatowej,
- placówki diagnostyczne i resocjalizacyjne,
- placówki wsparcia dziennego - świetlice i kluby środowiskowe,
- placówki wspierające rodzinę dysfunkcyjną w środowisku lokalnym,
- placówki, kluby, stowarzyszenia prowadzące terapię uzależnień (m.in. ośrodki MONAR),
- placówki, kluby, stowarzyszenia prowadzące terapię rodzinną,
- pogotowia opiekuńcze,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod wychowania i terapii pedagogicznej
- szkoły specjalne,
- świetlice i kluby środowiskowe działające na rzecz dzieci niedostosowanych społecznie,
- warsztaty terapii zajęciowej.

Cele

(z podziałem na obszary np. wiedza teoretyczna / umiejętności praktyczne / kompetencje społeczne)

Cele ogólne:

Celem zawodowych praktyk studenckich jest:

Poszerzenie wiedzy i umiejętności praktycznych zdobytych na studiach oraz kształtowanie kompetencji właściwych dla określonego zakresu studiów; zapoznanie studenta ze specyfiką środowiska zawodowego; kształtowanie konkretnych umiejętności zawodowych związanych bezpośrednio z miejscem odbywania praktyki; poznanie funkcjonowania struktury organizacyjnej, zasad organizacji pracy i podziału kompetencji, procedur, procesu planowania pracy, kontroli; kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się w organizacji; doskonalenie umiejętności organizacji pracy własnej, pracy zespołowej, efektywnego zarządzania czasem, sumienności, odpowiedzialności za powierzone zadania; doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem obcym w sytuacjach zawodowych; wieloaspektowe zapoznanie się z profilem działania podmiotu przyjmującego studenta na praktykę, poznanie specyfiki pracy na różnych stanowiskach pracy; pogłębienie wiedzy, umiejętności praktycznych i zdobycie doświadczeń pomocnych przy wyborze drogi zawodowej; zebranie doświadczeń i materiałów, które można wykorzystać przy pisaniu pracy dyplomowej.

W obszarze wiedzy teoretycznej uznano, że praktyki zawodowe wypełniają dwa efekty uczenia się:

K2A_W12	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego
K2A_W13	posiada pogłębioną wiedzę w wybranym zakresie studiów

W obszarze umiejętności praktycznych uznano, że praktyki zawodowe wypełniają trzy efekty uczenia się:

K2A_U03	potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik informacyjno-komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pedagogiki, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych
---------	---

K2A_U10	potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej działalności pedagogicznej sposób postępowania, potrafi dobrać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych
K2A_U13	posiada pogłębione umiejętności w wybranym zakresie studiów

W obszarze kompetencji społecznych uznano, że praktyki zawodowe wypełniają trzy efekty uczenia się:

K2A_K01	potrafi krytycznie ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych
K2A_K04	utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogicznej, odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań na rzecz środowiska społecznego i interesu publicznego
K2A_K08	posiada pogłębione kompetencje społeczne w wybranym zakresie studiów

Praktyka zawodowa dla zakresu „Pedagogika resocjalizacyjna z terapią pedagogiczną” w głównej swojej części ma charakter obserwacyjny (asystencki) oraz częściowo uczestniczący, co oznacza prowadzenie przez studenta obserwacji całokształtu działalności placówki lub ośrodka, z możliwością podejmowania zadań i czynności pod nadzorem opiekuna praktyk oraz z udziałem wychowawcy lub nauczyciela.

W trakcie trwania praktyk student powinien zrealizować następujące cele:

- poznać organizację (w tym: szczególnie procesu wychowawczego) pracy różnych typów placówek, w których student po ukończeniu studiów może znaleźć zatrudnienie;
- nabywać i doskonalić umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce (w tym: realizacji wychowawczych, resocjalizacyjnych i terapeutycznych zadań placówki);
- kształtować umiejętności rozpoznania indywidualnych i grupowych potrzeb oraz oczekiwań uczniów (w tym: doskonalenie umiejętności diagnozowania i rozwiązywania problemów wychowawczych oraz dydaktycznych);
- nabywać i doskonalenie umiejętności planowania (projektowania), prowadzenia i dokumentowania zajęć dydaktycznych, wychowawczych, resocjalizacyjnych i terapeutycznych;
- nabywać umiejętności refleksyjnej analizy oraz twórczej krytyki pracy wychowawcy i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów.

Praktyka w ośrodkach resocjalizacyjnych i terapeutycznych służy zorientowaniu studenta w specyfice pracy resocjalizacyjnej, w tym terapii pedagogicznej. Ponadto program przewiduje godziny przeznaczone na współpracę z pedagogiem, psychologiem, socjoterapeutą zatrudnionym w placówce oraz na współpracę z rodzicami i lokalnym środowiskiem społecznym. Współpraca z psychologiem, pedagogiem szkolnym czy terapeutą pozwoli ponadto wzbogacić warsztat pracy studenta udoskonalić jego pracę wychowawczą i resocjalizacyjną, zwiększyć jego kompetencje terapeutyczne.

W zależności od rodzaju placówki program przewiduje zdobycie umiejętności z zakresu pedagogiki, resocjalizacji i terapii pedagogicznej:

- przygotowania do stawiania diagnozy i prognozy pedagogicznej, dotyczącej problematyki

<p>wychowawczej podejmowanej przez placówkę, w której jest odbywana praktyka,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowania do stawiania diagnozy i prognozy resocjalizacyjnej, dotyczącej problematyki wychowawczej podejmowanej przez placówkę, w której jest odbywana praktyka, – rozwiązywania bieżących problemów resocjalizacyjnych w instytucjach opiekuńczo - wychowawczych, placówkach resocjalizacyjnych, zakładach karnych, poprawczych, placówkach oświatowo - wychowawczych i w środowisku lokalnym, – kształtowania inicjatyw w organizowaniu i prowadzeniu wybranych form pracy resocjalizacyjnej, – zapoznanie się z charakterem pracy w środowisku placówki karnej, – konfrontacji zdobytej wiedzy oraz doświadczeń pedagogicznych w zakresie zapobiegania patologiom społecznym, organizowania i prowadzenia pracy resocjalizacyjnej w środowisku otwartym, – pogłębienia znajomości specyfiki pracy wybranej placówki, – zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą pracy placówki oraz różnymi formami metodami pracy, – organizowania i prowadzenia pracy profilaktycznej opartej na nowoczesnych metodach i formach działania, – wspierania jednostki, rodziny i środowisk w działaniach profilaktycznych związanych z leczeniem uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. 		
<p>Harmonogram i program praktyk dla zakresu „Pedagogika resocjalizacyjna z terapią pedagogiczną” - zadania i obowiązki praktykanta</p>		
<p>Studenci studiów II stopnia na kierunku „pedagogika” w zakresie: <i>pedagogika resocjalizacyjna z terapią pedagogiczną</i> realizują obowiązkowe praktyki pedagogiczne wg następujących zasad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie ze specyfiką wybranej placówki: <ul style="list-style-type: none"> –poznanie całokształtu działalności wybranej placówki jako instytucji resocjalizacyjnej, realizowanych przez nią zadań resocjalizujących, wychowawczych, pomocowych, terapeutycznych, i innych, –zapoznanie z dokumentacją placówki lub ośrodka, –zapoznanie z pracą wychowawców oraz zespołów problemowo – zadaniowych funkcjonujących w placówce lub ośrodku. 2. Obserwacja i analiza czynności podejmowanych przez wychowawcę lub funkcjonariusza w toku prowadzonych przez niego zajęć, stosowanych metod i formy pracy (zależnie od specyfiki placówki), procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupie, ich prawidłowości i zakłóceń, pojawiających się sytuacji problemowych oraz sposobów aktywizowania podopiecznych, udzielania im pomocy i wsparcia. 3. Asystowanie opiekunowi w wykonywanych czynnościach - student nabywa kompetencje i umiejętności związane z: <ul style="list-style-type: none"> – efektywną komunikacją interpersonalną, – pracą z procesem grupowym w sytuacji potrzeby resocjalizacji a także terapii, wspomaganie, wsparcia i innych, – diagnozowaniem i weryfikowaniem sytuacji społecznych, – pracą w sytuacjach konfliktowych, – aktywizowaniem procesów autopromocyjnych w grupie i indywidualnych przypadkach, – weryfikacją zachowań w sytuacjach resocjalizacji lub terapii. 		
<p>Praktyka obserwacyjna, asystencka</p>	<p>100 godzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 20 godz. - prawne, organizacyjne i finansowe podstawy funkcjonowania placówki - analiza podstaw prawnych, dokumentacji placówki oraz rozmowa z dyrektorem. 	<p>rok I lub II</p>

	<p>Analiza programu wychowawczego placówki i dodatkowo programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Zebranie informacji na temat działań wychowawczych i profilaktycznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 godz. - zebranie informacji o działaniach placówki na rzecz dzieci/młodzieży potrzebującej pomocy (pomoc finansowa, rzeczowa, psychologiczno-pedagogiczna, inne formy pomocy - rola wychowawcy, pedagoga szkolnego, rady rodziców). - 20 godz. - możliwości rozwoju dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie, formy pomocy, stosunek nauczycieli i rówieśników do tych osób - rozmowy z psychologiem / pedagogiem, ewentualnie rodzicami/nauczycielami). - 20 godz. - przeprowadzenie wywiadu z wychowawcą grupy, poznanie dokumentacji prowadzonej przez wychowawcę - arkuszy, dziennika, zeszytu uwag, itp.). Obserwacja i analizowanie działań wychowawcy wobec negatywnych zachowań dzieci/uczniów. - 20 godz. – obserwacja w placówce zajęć prowadzonych dla dzieci i młodzieży. Obserwacja 10 godzin wychowawczych i 50 godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych przez innych nauczycieli w tym nauczyciela - opiekuna praktyki (analiza celów i funkcji lekcji, stosowanych metod wychowawczych, atmosfery oraz relacji wychowawca-uczeń i uczeń-uczeń). 	
<p>Przedmiotowo – metodyczna praktyka resocjalizacyjna</p>	<p>130 godzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 godz. - obserwacja pracy wychowawcy - 50 godz. - asystowanie i wspólne prowadzenia zajęć wychowawczych, terapeutycznych oraz resocjalizacyjnych (w zależności od placówki lub instytucji, w której student odbywa praktykę), - 20 godz. współpracy z pedagogiem szkolnym / psychologiem / socjoterapeutą, ewentualnie praktyczny udział w zamierzeniach realizowanych w warsztatach terapii zajęciowej, - 20 godz. przeznaczają się na współorganizowanie różnego rodzaju działań resocjalizacyjnych, w czasie których praktykant powinien zapoznać się z głównymi metodami działania wychowawcy, a także samodzielnie zorganizować przedsięwzięcia pozwalające na uruchomienie procesów uspołecznienia (socjalizacji) w grupach, które funkcjonują w danym ośrodku wychowawczym - 20 godz. praktyki przeznaczonych jest na samodzielne opracowanie określonych programów wychowawczych i resocjalizacyjnych, a także samodzielna próba oceny i pomiaru efektywności tych programów oraz zainteresowania nimi podopiecznych. W tym samym czasie praktykant powinien zebrać materiały badawcze do swojej pracy magisterskiej. 	<p>rok I lub II</p>
<p>Praktyka przedmiotowo – metodyczna realizowana w placówkach oświatowych, świetlicach</p>	<p>Obejmuje łącznie 100 godzin praktyk w placówkach oświatowych, poradni psychologiczno - pedagogicznej, gabinetach terapeutycznych, świetlicach socjoterapeutycznych lub specjalnych ośrodkach szkolno –</p>	<p>rok I lub II</p>

<p>socjoterapeutycznych i poradniach psychologiczno – pedagogicznych w zakresie terapii pedagogicznej</p>	<p>wychowawczych. w czasie 100 godzin praktyk student realizuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 30 godzin współuczestniczenia z pracownikami poradni psychologiczno – pedagogicznej w prowadzeniu badań uczniów, – 20 godzin aktywnego posługiwania się określonymi (dopuszczonymi do powszechnego użytku) narzędziami diagnostyki pedagogicznej), – 20 godzin obserwacji zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, – 20 godzin obserwacji zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, – 10 godzin samodzielnie prowadzonych zajęć korekcyjno – kompensacyjnych lub dydaktyczno – wychowawczych. 	
Podstawa i warunki zaliczenia praktyki		
<ul style="list-style-type: none"> • Praktyki studenckie odbywają się w warunkach umożliwiających bezpośrednie wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studentów. • Praktyki mogą odbywać się w formie: <ul style="list-style-type: none"> a) zorganizowanej przez Uczelnię – student korzysta z przygotowanej przez Uczelnię oferty praktyk wynikającej z zawartych umów; b) zorganizowanej indywidualnie – student samodzielnie organizuje praktykę i inicjuje podpisanie porozumienia z Instytucją, a Uczelnia sprawuje nadzór merytoryczny i organizacyjny nad przebiegiem praktyki; c) zatrudnienia na stanowisku zgodnym z wymaganiami programu praktyk na podstawie umowy o pracę, stosunku służbowego lub umowy cywilnoprawnej; d) stażu lub wolontariatu, jeżeli ich charakter jest zgodny z wymaganiami programu praktyk; e) prowadzenia działalności o charakterze zgodnym z wymaganiami programu praktyk. • W przypadku kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, praktyki studenckie mogą być realizowane również w formie uczestnictwa w pracach badawczych, w tym w zajęciach laboratoryjnych lub terenowych, wyjazdach dydaktycznych, obozach naukowych lub naukowo-technicznych. <p>Warunkiem zaliczenia praktyki jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) odbycie praktyki w ustalonym terminie; b) wykonanie zadań przewidzianych w programie praktyki; c) przedłożenie dokumentów potwierdzających odbycie praktyki: <ul style="list-style-type: none"> – wskazanych w Zarządzeniu Nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku dokumentów z przebiegu praktyki, w postaci Dzienniczka praktyk opatrzonego pieczęcią Instytucji i podpisane przez przedstawiciela Instytucji, w tym zaświadczenia o odbyciu praktyki (Załącznik A), a także innych dokumentów: ocen końcowych zaliczenia praktyk pedagogicznych - dla każdego etapu praktyk (Załączniki F), 5 wypełnionych arkuszy obserwacji z obserwowanych zajęć resocjalizacyjnych w ośrodku lub zajęć wychowawczych w szkole lub innych form pracy z uczniem (Załącznik E2), sprawozdania studenta ze studenckiej praktyki zawodowej (Załącznik G), oraz innych materiałów opracowanych podczas praktyki (np. przygotowane pomoce dydaktyczne, zdjęcia dokumentujące realizację zajęć i efekty pracy, wykaz przeczytanej literatury, wykaz aktów prawnych, z którymi student się zapoznał itp. – w przypadku studentów odbywających praktyki w formie zorganizowanej przez Uczelnię lub indywidualnie, 		

- wskazanych w Zarządzeniu Nr 18/2021 Rektora Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie z dnia 8 czerwca 2021 roku dokumentów potwierdzających okres aktywności zawodowej i informacje o jej charakterze, stanowisku, szczegółowym zakresie czynności pozwalające na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się ujętych w programie praktyk, oraz oświadczenie o odbyciu praktyki zgodnej z profilem, zakresem i kierunkiem studiów i opinia o przebiegu zatrudnienia, wolontariatu lub stażu lub oświadczenie o odbyciu praktyki i dokument potwierdzający prowadzenie działalności przez studenta – w przypadku studentów prowadzących działalność zgodną z profilem, zakresem i kierunkiem studiów,

d) akceptacja sprawozdania przez Uczelnianego Opiekuna Praktyk Studenckich.

- Decyzję o zaliczeniu praktyki studenckiej podejmuje Prorektor ds. Kształcenia w porozumieniu z Uczelnianym Opiekunem Praktyk Studenckich.
- Wpisu o zaliczeniu praktyki do protokołu dokonuje Prorektor ds. Kształcenia.
- Wpisu o zaliczeniu praktyki dokonuje się raz lub dwa razy w toku studiów – zgodnie z programem studiów dla danego kierunku studiów, po okazaniu dokumentów poświadczających odbycie praktyk, w terminie do 3 miesięcy od osiągnięcia przez studenta łącznego wymaganego programem studiów wymiaru praktyk.
- Praktykom studenckim przypisuje się punkty ECTS.
- Informacja o miejscu i czasie trwania praktyki odnotowywana jest w suplemencie do dyplomu.
- Praktyka studencka musi być zrealizowana i zaliczona przed końcem roku, w którym plan studiów i program praktyk przewidują jej wykonanie.

Regulacje dotyczące niezaliczenia praktyk i odwołania z praktyk

- Na żądanie Instytucji, w której student odbywa praktykę, Uczelnia może odwołać studenta z praktyki, jeśli naruszy on przepisy obowiązujące w tym zakładzie.
- Uczelnia ma prawo zakończyć odbywanie praktyki przez studenta przed terminem, gdy:
  - a) student naruszy dyscyplinę lub porządek przyjęte w Instytucji;
  - b) zachowanie studenta nie jest stosowne do charakteru Instytucji;
  - c) instytucja nie dopuści studenta do odbywania praktyki;
  - d) student nie ubezpieczył się do następstw nieszczęśliwych wypadków w wymaganym zakresie.
- Przerwanie odbywania praktyki jest równoznaczne z uznaniem, że student nie odbył praktyki.
- Niezaliczenie praktyki jest jednoznaczne z koniecznością jej powtórzenia i niezaliczeniem roku studiów.